

BELÜGYMINISZTERIUM
Ellenőrzési Főosztály

Iktatószám: BM/962-15/2018.

Jóváhagyom:

Dócs Zoltán
főosztályvezető

Egyetértek:

Dr. Felkai László
államtitkár

ELLENŐRZÉSI JELENTÉS

**a Belügyminisztérium szakmai felügyelete alatt álló gazdasági társaságok
tevékenységének vizsgálatáról**

Ellenőrzést végző szerv/szervezeti egység:	Belügyminisztérium Ellenőrzési Főosztály
Ellenőrzött szerv/szervezeti egység:	BM HEROS Zrt.
Jogszabályi vagy egyéb felhatalmazás:	az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény és a költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011. (XII. 31.) kormányrendelet.
Ellenőrzés típusa:	szabályszerűségi ellenőrzés.
Ellenőrzés tárgya:	a Belügyminisztérium szakmai felügyelete alatt álló gazdasági társaságok tevékenységének vizsgálata.
Ellenőrzés célja:	annak megállapítása, hogy a társaságok tevékenysége a szabályoknak megfelelően, gazdaságosan és eredményesen valósult-e meg.
Ellenőrzött időszak:	2016. – 2017. év I. negyedév
A helyszíni ellenőrzés időtartama:	2017. február 10. – 2017. június 15.

Vizsgálatvezető megnevezése és a megbízólevél száma:

Dr. Bartos László Pál vezető főtanácsos, belső ellenőr (BM/3432-2/2017.)

Ellenőrzésben közreműködő megnevezése és a megbízólevél száma:

Dr. Micskó Erzsébet közigazgatási főtanácsadó, belső ellenőr (BM/3432-2/2017.)

Ellenőrzés módszere:

Helyszíni és adatbekérésen alapuló ellenőrzés, dokumentumok, nyilvántartások, szabályzatok, szerződések vizsgálata, elemzése és értékelése.

Az ellenőrzött időszakban hivatalban lévő vezetők:

Rajnai Attila

vezérigazgató

Jeney Zsolt

termelési igazgató

Mészárosné Peredy Gabriella

gazdasági és koordinációs igazgató (2016. október 31-ig)

Haraszti Gabriella

gazdasági és koordinációs igazgató (2017. február 01-től)

Dr. Iskum Miklós

ügyvezető HEROS LEK Kft. (2016. január 01-től 2016. május 20-ig)

Horváth Szabolcs Zoltán

ügyvezető HEROS LEK Kft (2016. május 23-tól)

Vonatkozó jogszabályi háttér és rövidítések jegyzéke

2000. évi C. törvény a számvitelről (Számtv.)
2007. évi CVI. törvény az állami vagyonról (Ávtv.)
2007. évi CXXVII. törvény az általános forgalmi adóról (Áfa tv.)
2011. évi CVIII. törvény a közbeszerzésekről (rég. Kbt.)
2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról (Infotv.)
2011. évi CXCV. törvény Magyarország gazdasági stabilitásáról
2011. évi CXCVI. törvény a nemzeti vagyonról (Nvtv.)
2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről (Mt.)
2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről (Ptk.)
2015. évi CXLI. törvény a közbeszerzésekről (Kbt.)

224/2000. (XII. 19.) Korm. rendelet a számviteli törvény szerinti egyes egyéb szervezetek beszámoló készítési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól
254/2007. (X. 4.) Korm. rendelet az állami vagyonnal való gazdálkodásról
353/2011. (XII.30.) Korm. rendelet az adósságot keletkeztető ügyletekhez történő hozzájárulás részletes szabályairól
370/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet a költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről (Bkr.)

1120/2017. (III. 17.) Korm. határozat az Országos Mentőszolgálat mentőjármű ellátásának és a mentőautók hazai gyártásának megvalósításáról

9/2001. (V.11.) BM rendelet a Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság Központi Javítóüzem költségvetési szerv megszüntetéséről

Belügyminisztérium	(BM)
Belügyminisztérium Országos	
Katasztrófavédelmi Főigazgatósága	(BM OKF)
Belügyminisztérium HEROS Javító, Gyártó,	
Szolgáltató és Kereskedelmi Zrt.	(Társaság)
Belügyminisztérium HEROS Logisztikai	
Ellátó Központ Kft.	(LEK Kft.)
Felügyelő bizottság	(FB)
Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.	(MNV Zrt.)
Microsoft Dynamics Navision	(NAVISION)
Országos Mentőszolgálat	(OMSZ)

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A Belügyminisztérium (a továbbiakban: BM) szakmai felügyelete alatt álló gazdasági társaságok tevékenységének vizsgálata keretében a jóváhagyott ellenőrzési program alapján az Ellenőrzési Főosztály elvégezte a BM HEROS Javító, Gyártó, Szolgáltató és Kereskedelmi Zrt. (a továbbiakban: Társaság) ellenőrzését.

A Társaság 1990-ben tűzoltóautók szervizelésére alakult *(a korábbi Központi Javítóüzem utódjaként működő)* vállalkozás, amely specifikus gépjárműjavításokkal, felújításokkal, felépítmények fejlesztésével és gyártásával foglalkozik. A Társaság **fő megrendelői a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság** (a továbbiakban: BM OKF), illetőleg a helyi tűzoltó szervezetek.

A BM OKF **"in house szerződés"** keretében rendeli meg a Társaságtól a különféle eszközök gyártását, felújítását és javítását. A Társaság a BM OKF tervei alapján, uniós pályázati forrást igénybe véve homogén járműpark kialakítását kezdte meg. A BM OKF részére a szerződésben vállalt **108 tűzoltófecskenő legyártása** ütemezetten, a megadott határidők betartásával történik, 2017. év végéig az előírt **90 eszköz átadásra került**. A Társaság – figyelembe véve a BM OKF szakmai ajánlásait – saját fejlesztésű tűzoltó és egyéb katasztrófavédelmi beavatkozó eszközök tervezését, előállítását is végzi. Ilyen termékük az AQUADUX-X tűzoltófecskenő család, valamint a Mahindra kisteherautóra építhető gyorsbeavatkozó szerelvényrendszer, továbbá a szükséghelyzetben telepíthető, szigetelt elemekből széthyitható konténerépület is.

Ezen kívül 2017. évtől az Országos Mentőszolgálat részére **mentőautók országos szervizelését és mentőautók gyártását** is végzi, amely munkákat nyílt közbeszerzési eljárásokon nyert el leányvállalatán keresztül. A Társaság stratégiai céljai között szerepel a hazai **mentőautó gyártás** teljes folyamatának megvalósításához szükséges feltételek megteremtése (1,4 milliárd forint tőkeemelés biztosítása), azonban a kormányhatározatban meghatározott időponthoz (2017. március 31.) képest a tőkejuttatás csak 2017. augusztus 18-án valósult meg.

A 2015. évben elkezdődött, a 2016. évben pedig folytatódott a Társaság szervezeti/működési **átalakítása**. Az addigi manufakturális összeszerelési tevékenységet kisseriás gyártási folyamattá alakították át, amely az irányítási és ellenőrzési folyamatok módosítását igényelte. A működési folyamatok átalakításának köszönhetően az **eredmények jelentős mértékben javultak**. A 2014. évben még veszteségesen tevékenkedő társaság két év alatt **szinte teljesen átalakult**, nemcsak ledolgozta a korábbi időszakban felhalmozott 300 millió forintot meghaladó veszteségét, hanem nyereségesé vált, **2016. évben 187 millió forint adózás előtti eredményt ért el**.

A Társaságot – mint a kormányzati szektorba sorolt egyéb szervezetet – a vonatkozó jogszabályok alapján többletkötelezettségek (belső kontrollrendszer működtetése, adatszolgáltatási, jelentési, engedélyeztetési folyamatok) terhelik. Ezen **többletkötelezettségek, a tulajdonosi elvárások, a versenypiacon való helytállás, a profiltiszta működés és a közbeszerzések megnövekedett időigénye folyamatos kihívást teremtett a Társaság működésében, amelyeket a vizsgált időszakban sikeresen teljesítettek**.

A Társaság a költséghatékony gazdálkodás, valamint a **profiltiszta működés** biztosítás érdekében 2015. október 1-én alapította meg **leányvállalatát, a BM HEROS Logisztikai**

Ellátó Központ Kft-t (a továbbiakban: LEK Kft.), amelynek tulajdonosi jogait a Társaság vezérigazgatója gyakorolja. Az így létrejött szervezetbe került kiszervezésre a gépjárművek szervizelése, karbantartása, nagyjavítása, valamint egyéb kiegészítő tevékenységek. Az **országos szervízhálózat** kiépítésével és működtetésével a szolgáltatás minőségi színvonala és gazdaságossága is javult.

A Társaság szabályszerű működése érdekében a számviteli és egyéb törvényi előírásoknak megfelelően **szabályzatok és eljárásrendek** kerültek kiadásra. Ugyanakkor a szabályzatok nem minden esetben voltak megfelelőek (például közös gépjármű szabályzat a BM HEROS Zrt.-ben és a LEK Kft.-ben), nem voltak teljes körűen aktualizáltak, továbbá megismerésük nem volt dokumentált. A szabályozással kapcsolatos hiányosságokat az ellenőrzés időszakában részben felszámolták, azonban az aktualizálások ütemterv szerinti megvalósítása szükséges.

Mindkét gazdálkodónál működnek felügyelő bizottságok, azonban az ügyrendek betartása nem minden esetben történik meg. A Társaság Felügyelő Bizottsága nem tárgyalta a belső ellenőrzés éves ellenőrzési tervét, nem tűzte napirendre a belső ellenőrzési jelentéseket, nem ellenőrizte az intézkedések végrehajtásának rendjét. A LEK Kft. Felügyelő Bizottsága pedig nem rendelkezett elfogadott munkatervvel a vizsgált időszakban.

Mindkét társaság beszámolóját bejegyzett **könyvvizsgáló** ellenőrzi. A vizsgált időszakban a társaságok korlátozás nélküli tiszta könyvvizsgálói jelentést kaptak.

A Társaságnál 2016. évben új társaságirányítási rendszer a Microsoft Dinamics NAVISION (a továbbiakban: NAVISION) került bevezetésre, amely új működési rend kialakítását tette szükségessé. Az új folyamatok jelentős mértékű, a munkavállalókat is érintő intézkedéseket igényeltek. Ennek keretében 17 főre kiterjedő **változtatást hajtottak végre a vezetői, illetőleg meghatározó pozícióban foglalkoztatottak körében.** A munkakörváltozások nem minden esetben jártak együtt szabályszerű munkakör átadás-átvételi dokumentáció elkészítésével. Az új társaságirányítási rendszer bevezetése nem volt zökkenőmentes, amelynek következtében 2016. év során a **könyvelés naprakészsége** nem volt biztosított, **megbízható könyvelési adatok a beszámolási időszak végén nem, csak az éves beszámoló elkészítésekor álltak rendelkezésre.** Ennek következtében **adó-önrevízió és leltározási tevékenység** évközi elrendelése vált szükségessé 2017. évben.

A **teljesítménymenedzsment rendszer** a vizsgált időszakban **nem működött**, 2017. évben pedig nem megfelelően került kialakításra, mivel a kitűzött feladatok teljesülése nem feltétlenül az érintett vezető intézkedéseitől függ.

A szakképzett **humánerőforrás hiánya** a működésben folyamatos problémát jelent. A jelentkezők alacsony száma és a fizetési lehetőségek korlátot szabnak a megfelelő szakmai színvonalú dolgozók felvételére.

A vizsgált időszakban nem teljes körűen végezték el az eszközök értékvesztésének vizsgálatát. Javítást indokol az év végi **zárlati teendők** (vevő és szállítóállomány egyenlegek átvezetése, önrevízió) maradéktalan elvégzése is. Az ilyen jellegű hibákat a 2017. év során ki kell javítani.

A **szerződések nyilvántartása** 2016. évben hiányos volt. A NAVISION rendszer azonban már tartalmilag is feldolgozott (tárgy, mennyiség, szállítási és fizetési határidők stb.) nyilvántartást tesz lehetővé, az „élő” szerződések feltöltése az ellenőrzés időszakában is

folyamatban volt. A NAVISION rendszer követni tudja a **készletmozgások** folyamatát a beérkezéstől a felhasználásig (beleértve a készletcsökkenés esetén való „riasztást”), de az ellenőrzés időszakában ez a funkció még nem működött.

Az ellenőrzött időszakban a BM HEROS Zrt. összesen 29 **közbeszerzési eljárást** indított. A közbeszerzések lebonyolításának szabályszerűségét tanácsadó cégek bevonásával biztosították. A közbeszerzési eljárások elhúzódását, a működés leállításának elkerülését egyedi megoldással kezelték (például az alapanyagok és alkatrészek biztosítása a LEK Kft.-től való kölcsönadási szerződésekkel), amely megoldás az ellenőrzés megállapítása szerint kockázatot jelent a közbeszerzési szabályok betartása tekintetében. Az ellenőrzés megállapítása szerint a **keretszerződések felülvizsgálatával**, valamint a **szállítások jobb ütemezésével** szabályosan kezelhető a folyamat.

A vizsgálat során megállapítást nyert, hogy a Társaság **honlapján** egyes **információk hiányoznak, nem elérhetőek**, illetőleg **elavultak** (éves beszámoló, elérhetőségi adatok, állásajánlatok), javasolt a weboldalon szereplő információk naprakészségének biztosítása.

A Társaságnál a **belső ellenőrzés** a jogszabályi előírásoknak megfelelően kialakításra került. A belső ellenőr jóváhagyott éves ellenőrzési tervvel rendelkezett, azonban a terv teljesítésének nyomon követése, valamint a Felügyelő Bizottsággal működő kapcsolata fejlesztést indokol. Bár a belső ellenőr munkaköri leírásában nem szerepel a LEK Kft. belső ellenőrzési funkciójának ellátása, a 2017. évi ellenőrzési terv tartalmazott ilyen tárgyú feladatot, továbbá a LEK Kft. Felügyelő Bizottságának ügyrendje is tesz említést belső ellenőrzési funkcióról. Egyértelműen kell szabályozni a LEK Kft. belső ellenőrzési tevékenységének működését.

A Társaság folyamatosan új kihívások elé néz. 2018-tól a hazai mentőautó-gyártás feltételeinek megteremtése, a tűzoltógépjárművek korszerűsítése folyamatos fejlesztési feladatokat jelent, emellett meg kell oldani az új iroda- és üzemépület felépítését is.

Össességében az ellenőrzés a BM HEROS Zrt. működését megfelelőnek értékeli, az állami vagyont veszélyeztető súlyos hiányosságot nem tárt fel, azonban a működés szabályszerűségének javítása érdekében számos javaslatot fogalmaz meg, amely hozzájárul a szabályszerű, gazdaságos és hatékony feladatellátáshoz.

JAVASLATOK

1. A Társaság irányítási területeire vonatkozóan szabályzatok aktualizálására **ütemterv** elkészítése és az abban foglalt feladatok végrehajtásának **nyomon követése** szükséges.
2. Az alapítói jogokat gyakorló Társaság vezérigazgatója gondoskodjon a **LEK Kft. Felügyelő Bizottsága** ügyrendben foglaltak szerinti működéséről, a munkaterv elfogadásáról és végrehajtásáról.
3. Intézkedni kell arra vonatkozóan, hogy személyi változás során minden esetben készüljön el a **munkafolyamatok státuszát bemutató szabályszerű (átadás-átvételi) dokumentáció**.
4. Felül kell vizsgálni a **prémiumfeladatok** kitűzését, csak olyan feladat legyen meghatározva, amelynek eredményességére a vezetőnek **közvetlen ráhatása van**.
5. A **hatályos vállalkozói szerződések/keretszerződések** felülvizsgálatának vonatkozásában ütemtervet kell készíteni és annak végrehajtását nyomon kell követni a NAVISION rendszerben.
6. A számviteli törvény előírásainak megfelelően minden évben kerüljön sor **értékvesztés vizsgálatára**, indokolt esetben pedig értékvesztés elszámolására.
7. El kell végezni a 2016. évi **áfa és társasági adóbevallások felülvizsgálatát** és önrevízióval történő rendezését az adóhatóság felé.
8. Be kell vezetni a **készletnyilvántartás és felhasználás folyamatát a bevételezéstől a felhasználásig**, hogy a dokumentálás és „riasztás” funkciót a NAVISION megfelelő modulja támogassa.
9. Az éves zárlati munkák során biztosítani kell a **rendező tételek maradéktalan lekönyvelését**, különös tekintettel a vevői és szállítói állományra.
10. Biztosítani kell a **BM HEROS Zrt. weblapján közzétett adatok folyamatos felülvizsgálatát**, meg kell teremteni a közölt tartalom teljességét és aktualitását.
11. Szabályozni szükséges a **belső ellenőrzési tevékenységet a LEK Kft tekintetében** (ki látja el, milyen formában).
12. A BM HEROS Zrt. belső ellenőre **szorosabban működjön együtt** a Társaság Felügyelő Bizottságával (éves ellenőrzési terv elfogadása, jelentések, intézkedések megküldése).

RÉSZLETES MEGÁLLAPÍTÁSOK

1. A társaság alapítása, tulajdonosi jogok gyakorlása

Az állami vagyonnal való gazdálkodás alapvető jogszabályi keretét az állami vagyonról szóló törvény¹ határozza meg, ennek célja az állami vagyon átlátható, rendeltetésszerű és felelős felhasználásának biztosítása. Az állami tulajdonban álló gazdálkodó szervezetek államot megillető társasági részesedése a nemzeti vagyon részét képezi és legfőbb rendeltetése szerint a közfeladatok ellátását szolgálja.

A Társaságot 2001. április 27-én, 100%-os állami tulajdonú társaságként alapította egyedüli részvényesként a Magyar Köztársaság Belügyminisztere a korábban működő Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság Központi Javítóüzem költségvetési szerv megszüntetésével egyidejűleg. A szervezeti forma megváltoztatásának célja az volt, hogy a tűzoltóságok eszközellátásában nagyobb szerepet kapjon a Társaság, erősödjön a hazai gyártói, beszállítói részarány, egységes, hatékony és rugalmas országos javítóhálózat jöjjön létre, növekedjen a katasztrófavédelmi szervezetek közporkjának üzembiztonsága. Az alapítás célja volt továbbá a korábban szinte teljesen megszűnt magyar tűzoltó eszközök gyártásának újbóli elindítása és az előregedett járműpark kicserélése, megújítása. Az ellenőrzés időpontjában közel negyven különböző gyártmányú és típusú jármű volt használatban és mivel minden egyes típusra külön vizsgát kellett tenni a kezelőszemélyzetnek, ez jelentősen egyszerűbbé válik, ha azonos típusúak lesznek a járművek. Az egységesítés mellett a járművek 13 éves átlagéletkorát is csökkentik a fejlesztések.

A Társaság tulajdonosi joggyakorlója az MNV Zrt.-vel 2013. január 16-án kötött megbízási szerződés alapján a BM OKF.

A Társaság a költséghatékony gazdálkodásának, valamint a profiltiszta működés biztosításának érdekében alapította meg 2015. október 1-én leányvállalatát, a LEK Kft-t, amelynek tulajdonosi jogait a Társaság vezérigazgatója gyakorolja. Az így létrejött szervezetbe került kiszervezésre a gépjárművek szervizelése, karbantartása, nagyjavítása, valamint a légzőkészülékek szervizelése és az ügyfélszolgálati tevékenységek.

A vizsgált időszakban a Társaság tevékenységének zömét a BM OKF-fel kötött keretszerződés alapján végezte. Az uniós joggal összhangban a magyar közbeszerzési jog lehetővé teszi bizonyos esetekben a közbeszerzési eljárás mellőzésével történő szerződéskötést. A 2013. január 16-án kötött megbízási szerződés alapján a BM OKF a szerződés aláírását követően "in house szerződés"² keretében rendeli meg a Társaságtól a különféle eszközök gyártását, felújítását és javítását.

¹ Az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény (Ávtv.).

Ávtv. 1. § (1) E törvény szabályozza az állam tulajdonában álló vagyon (a továbbiakban: állami vagyon) feletti tulajdonosi joggyakorlás módját és szervezetét, valamint e vagyonnal való gazdálkodást.

² A „házon belüli” beszerzés – ún. "in house" beszerzés - azt a fajta beszerzést jelenti, amikor az ajánlatkérő olyan ellenőrzési és irányítási jogokkal rendelkezik az ajánlattevő gazdálkodó szervezet felett, amely alapján az csak a „jogi látszat” szintjén rendelkezik önálló szerződéskötési akarattal, de tulajdonképpen az ajánlatkérő szervezeti egységének tekinthető. Az Európai Bíróság közbeszerzésre vonatkozó ítélezési gyakorlata alapján az Unió jog lehetővé teszi az ajánlatkérő szervnek, hogy a ráruházott közfeladatok végrehajtásához saját közigazgatási, műszaki és egyéb eszközeit használhassa, szerveihez nem tartozó, külső szervezetek igénybevétele nélkül.

2015 októberétől a kialakított „kétvállalatos működési modell” keretében a két társaság tevékenysége a szoros együttműködés kihasználásával lehetővé tette a költségek és feladatok elhatárolását úgy, hogy közben a két szervezet együttműködése folyamatos volt.

A szervezeti és személyi változtatási folyamatok eredményeképpen a Társaság és leányvállalata – amelyek továbbra is **100% állami tulajdonú társaságok maradtak** – kiszolgálták a BM OKF igényeit és a versenypiaci környezetben is helytállva, 2016-ban jelentős nyereséget termeltek.

A Társaságot – mint a kormányzati szektorba sorolt egyéb szervezetet³ – a vonatkozó jogszabályok alapján többletkötelezettségek (*adatszolgáltatási, jelentési, engedélyeztetési*) terhelik. Az MNV Zrt., a BM OKF, a Társaság és a LEK Kft. szervezeteinek együttműködése, alá-fölérendeltségüknek, működésüknek napi szintű koordinálása folyamatos kihívást jelent a vezetés számára.

Az állami vagyonról szóló törvény végrehajtására kiadott 254/2007. (X. 4.) Korm. rendelet szerint az MNV Zrt.-vel kötött vagyonkezelői szerződés keletkeztet vagyonkezelői jogviszonyt. Az MNV Zrt. és BM OKF által 2013. január 16-án megkötött szerződés alapján a Társaság vagyonkezelője a BM OKF.⁴

A HEROS-csoport ugyanakkor a **versenypiaci környezetben** is kész helytállni, tendereken indul eredményesen a bevétel, piac (beleértve az exportpiac⁵ bővítést is) növelése érdekében.

A Társaság folyamatosan új kihívások elé néz. 2018-tól a hazai mentőautó-gyártás feltételeinek megteremtése, a tűzoltógépjárművek korszerűsítése folyamatos fejlesztési feladatokat jelent, emellett meg kell oldani az új iroda- és üzemépület felépítését is.

2. A működéshez szükséges szabályzatok teljessége, naprakészsége

A BM HEROS Zrt. az ellenőrzött időszakban rendelkezett Szervezeti és Működési Szabályzattal, amely meghatározta a szervezeti felépítést, a vezetők feladatait, a hatásköröket, az egyes szervezeti egységek feladatait, a kötelezettségvállalási jogosultságokat, a működés rendjét.

A Társaság a **gazdálkodására vonatkozóan** elkészítette belső szabályzatait, amelyeket vezérigazgatói utasítás formájában tettek közzé a belső intranetes felületen. A Társaság rendelkezik mindazon szabályzatokkal, amelyeket a számviteli törvény a gazdálkodók számára előír, továbbá olyanokkal is, amelyek egyéb jogszabályok alapján a folyamatos működéshez szükségesek (pl. informatikai, munkaügyi, munkavédelmi szabályzatok). Ez utóbbiak tartalmi vizsgálata nem volt az ellenőrzés tárgya.

A Társaság – mint alapító és tulajdonos – folyamatos segítséget nyújt a LEK Kft. szabályzatainak elkészítéséhez is.

³ az Áht. 109. §, (8) bek., illetőleg a vonatkozó 2015-ös NGM közlemény I. rész 3. pontja.

⁴ A 254/2007. (X. 4.) Korm. rendelet 1. § 7. b) pont szerint Vagyonkezelő: a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvényben (a továbbiakban: Nvtv.) vagyonkezelőként meghatározott azon személy, amellyel az állami vagyon vagyonkezelésére a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt., valamint annak jogelődje, vagy az állami vagyon tulajdonosi joggyakorlója vagyonkezelési szerződést kötött, továbbá akit törvény vagyonkezelőnek kijelöl;

⁵ Tárgyalások Belorusszia, Ghána, Litvánia, Mongólia, Szerbia és Vietnam, országok felelős vezetőivel.

Az ellenőrzés megállapítja, hogy a törvényi előírásokon alapuló szabályzatok kiadásra kerültek mind a Társaság, mind pedig a leányvállalata esetében. Az alábbi esetekben azonban további szabályozási feladatokra hívta fel az ellenőrzés a figyelmet.

a) Hatályban vannak olyan szabályozások, amelyek felülvizsgálatra szorulnak, mert 2016. előtt, a LEK Kft. megalapítása előtt készültek és/vagy tartalmuk elavult:

- SZ– 19 – 05 Pénzkezelési szabályzat – az Szervezeti és Működési Szabályzat változásai miatt,
- SZ–30–04 A telephelyekre történő bejárás és távozás szabályozása – telephelyek megszűnése miatt,
- SZAB 10-01 Leltározási szabályzat – telephelyek, illetőleg gyakoriság változása miatt,
- SZAB 02-01 Munkaügyi szabályzat – szervezet és vezetői munkakör elnevezés változása miatt.

A hatályos szabályozások felülvizsgálatára tárgyévben gazdasági és koordinációs igazgató területén 15 szabályzat vonatkozásában felülvizsgálati ütemterv készült, 2017. évi határidőkkel.

A Társaság egyéb irányítási területein (vezérigazgató, termelési igazgató) is **javasoljuk** felülvizsgálati ütemterv elkészítését és végrehajtásának nyomon követését.

b) Olyan szabályozás is kiadásra került a LEK Kft. létrehozatala után, amely – szabálytalanul – egyaránt vonatkozik a Társaságra és a LEK Kft.-re:

- SZAB 07-01 Gépjárműszabályzat.

Az ellenőrzést követően (2017. november 20-án) a LEK Kft. ügyvezetője kiadta a LEK 17-01 számú gépjármű szabályzatot.

Az ellenőrzés által áttekintett 49 szabályzat nagyobb része megfelel a vonatkozó előírásoknak, de 2017. év folyamán – ütemterv szerint – a belső szabályzatok közel harmada (15) felülvizsgálatra illetőleg módosításra kerül.

Az ellenőrzés jó gyakorlatnak minősíti, ha ésszerű időközönként a szabályzatok szakmai szempontú felülvizsgálata megtörténik. **Hiányolja** ugyanakkor, hogy a vizsgált időszakban a szabályzatok megismerésének dokumentálása nem történt meg.

Mivel az ellenőrzés során rendszeresített „Aláíró lap” formanyomtatványon a munkavállalók aláírásukkal dokumentálják a szabályzatok tartalmának megismerését, ezért az ellenőrzés javaslatot nem fogalmaz meg.

3. A Felügyelő Bizottságok működése

A társaságoknál biztosított a tulajdonosi kontroll lehetősége, mindkettőnél működik a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) előírásai alapján 3 – 3 tagú felügyelő bizottság.⁶ A Társaság esetében az MNV Zrt. mellett az alapító BM, illetőleg a tulajdonosi jogokat gyakorló BM OKF delegált tagokat a bizottságba. A Társaság

⁶ Ptk. 3:26. § [A felügyelőbizottság létrehozása és tagsága]

(1) A tagok vagy az alapítók a létesítő okiratban három tagból álló felügyelőbizottság létrehozását rendelhetik el azzal a feladattal, hogy az ügyvezetést a jogi személy érdekeinek megóvása céljából ellenőrizze.

Felügyelő Bizottsága rendelkezik munkatervvel és negyedévenként megtárgyalja a vezetőség beszámolóját.

Az ellenőrzés megállapítja, hogy a Felügyelő Bizottság tagjai az ellenőrzött időszakot megelőzően – és azóta is – többször cserélődtek, ami kockázatot hordoz magában, lévén az új tagoknak időre van szükségük, amíg megismerik a társaság tevékenységét. Ezzel együtt a Társaságok a vonatkozó jogszabályi előírásoknak eleget tesznek.

A LEK Kft. Felügyelő Bizottságába a Társaság, mint alapító-tulajdonos delegál tagokat. A vizsgált időszak alatt ott is történt tag – illetőleg elnök – változás. A LEK Kft. Felügyelő Bizottsága rendelkezett hatályos ügyrenddel, viszont 2016. évben, illetőleg a helyszíni vizsgálat befejezéséig 2017. évben nem rendelkezett munkatervvel.⁷

Az ellenőrzés javasolja, hogy az alapító Társaság tulajdonosi jogkörében eljáró vezérigazgató értékelje a LEK Kft. Felügyelő Bizottságának tevékenységét, rendelje el az ügyrendben foglaltak szerinti működést, munkaterv elkészítését és végrehajtását.

4. Független könyvvizsgálói jelentések

Mindkét gazdálkodó – a számvitelről szóló 2000. évi C. törvénybe (a továbbiakban: Számtv.) foglalt előírás következtében kötelezően⁸ – rendelkezik könyvvizsgálóval. A könyvvizsgáló a vizsgált időszakokra teljes körű – korlátozás nélküli – nyilatkozatot adott. A könyvvizsgálói jelentések elkészítéséhez a társaság vezetése minden segítséget megadott, a management együttműködő volt.⁹

Az ellenőrzés megállapítja, hogy a Társaság vezetése a könyvvizsgálóval kötött szerződés megkötésével követi a jogszabályban előírtakat,¹⁰ így a független elszámolási kontroll működése hosszabb távon biztosítva van.

A LEK Kft. esetében is a Társaság könyvvizsgálója végzi a társaság beszámolójának auditálását, akinek kellő rálátása van a gazdálkodási folyamatokra, a független kontroll tehát itt is biztosított.

A könyvvizsgáló jelentős szakmai segítséget nyújtott az új (NAVISION) irányítási rendszer bevezetésében is.

5. Az alaptevékenység ellátásának eredményessége és gazdaságossága

5.1. Az alaptevékenység ellátása

A Társaság fő tevékenysége a közúti gépjármű gyártási és javítási feladatok végzése, tűzoltógépjárművek és egyéb speciális gépjármű felépítmények gyártása, haszongépjárművek és tűzoltás-technikai eszközök szervizelése, szakanyagok és szakfelszerelések forgalmazása.

⁷ 2017.06.19. H G gazd. ig.e-mail.

⁸ Számtv. 155. §. (2).

⁹ Személyes interjú Nagy József bejegyzett könyvvizsgálóval.

¹⁰ Ptk. 3:130. § (2) Az állandó könyvvizsgálót határozott időre, legfeljebb öt évre lehet megválasztani. Az állandó könyvvizsgáló megbízásának időtartama nem lehet rövidebb, mint a legfőbb szerv által történt megválasztásától a következő beszámolót elfogadó ülésig terjedő időszak.

A Társaság 340,0 millió forint alapításkori jegyzett tőkéje két lépcsőben 870,0 millió forintra emelkedett.

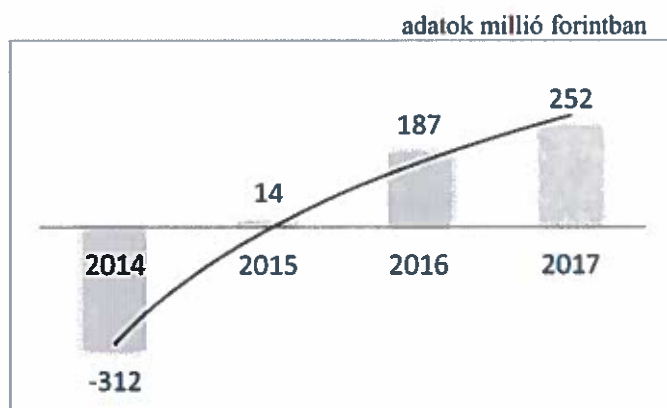
2015. évben elkezdődött, 2016. évben pedig folytatódott a Társaság megreformálása. Az addigi működési, irányítási és ellenőrzési folyamatokat, a **manufaktúrális összeszerelési tevékenységet kisseriás gyártási folyamattá alakították át.**

A **költséghatékony gazdálkodás, valamint a profiltiszta működés** biztosításának érdekében, a BM HEROS Zrt. 2015. október 1-én létrehozta 25 millió forint jegyzett tőkével a 100 százalékos tulajdonában levő leányvállalatát, a LEK Kft.-t. A LEK Kft.-be került kiszervezésre a gépjárművek szervizelése, karbantartása, nagyjavítása, valamint a légzőkészülékek szervizelése és az ügyfélszolgálati tevékenységek ellátása.

A kialakított „**kétvállalatos működési modell**” keretében lehetővé vált a gyártó és karbantartó költségek, feladatok elhatárolása, a két szervezet együttműködésével pedig a szinergiák kihasználása, amely hozzájárult az eredményesség javításához.

A 2014-ben még veszteségesen tevékenykedő Társaság két év alatt szinte teljesen átalakult, ledolgozta a korábbi időszak 300 millió forintot meghaladó felhalmozott veszteségét és nyereségessé vált. Az eredmények alakulása jelentős mértékben a működési folyamatok átalakításának és a személyi változásoknak köszönhető.

A Társaság adózás előtti eredménye 2016-ban a következőképpen alakult a korábbi évekhez viszonyítva (az ábra a 2017. évi tervadatot is mutatja).¹¹

A Társaság tevékenysége, bevétele – állami tulajdonú gazdasági társaságként – nagyban függ a BM OKF és területi szerveinek megrendeléseitől. A BM HEROS Zrt. és a BM OKF között megkötött¹² Vállalkozói Keretszerződés a Kbt. 9. § (1) bekezdése h) pontja szerint „in house” szerződésnek minősül, vagyis a **BM HEROS Zrt. árbevételének 80%-át a BM OKF-től kell realizálni.**

A 2016. évben a **nettó árbevétel 5 450 millió forint** volt, amely összegnek 98%-a származott a BM OKF szervezeteitől (a megyei kirendeltségekkel együtt).

¹¹ Forrás: BM HEROS Zrt. állománygyűlés anyaga 2017. május 24.

¹² 2013. december 20-án megkötött 9-168 számú keretszerződés, amelyre még az azóta már hatályon kívül helyezett 2011. évi CVIII. a régi közbeszerzési törvény (rég. Kbt.) vonatkozik.

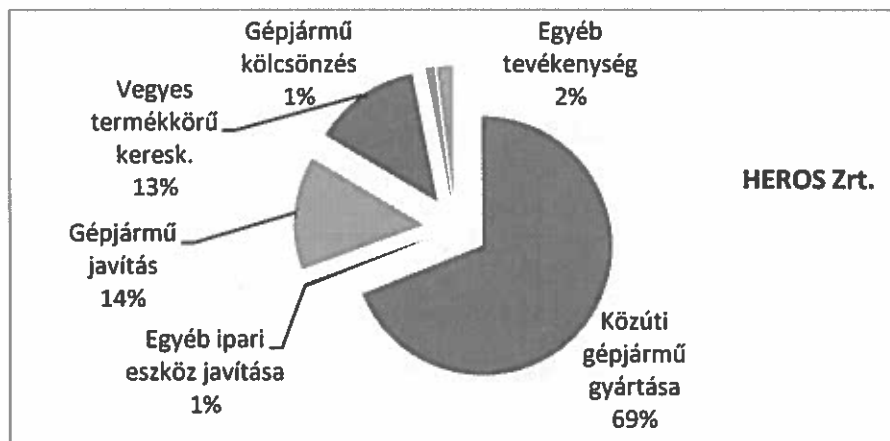
A BM OKF a katasztrófavédelem gépjármű állományának megújítására 2016. április 8-án 108 tűzoltófecskendő gyártását rendelte meg¹³ a BM HEROS Zrt.-től. A Társaság a szerződés megkötése előtt előgyártással készült a gyártási feladatra, majd a szerződés keretében végzi a HEROS Aquadux-X 4000 jelzésű tűzoltó gépjármű fecskendők gyártását. 2016. évben a Társaság gyártott és átadott 36 járművet, amely néggyel kevesebb volt a szerződésben vállalt darabszámnál. A 2016. évi teljesítés elmaradása a **közbeszerzések elhúzóda miatt előállt anyaghányra, valamint a humánerőforrás hiányára** vezethető vissza. 2017. év végére a Társaság a vállalt 50 eszköz átadásán felül teljesítette az előző évben elmaradt 4 fecskendő leszállítását is.

A rendelésállomány gépjárművenkénti ára nettó 104 300 ezer forint, összesen a három évre nettó 11 264 milliárd forint. A finanszírozási feltételek változása miatt (szállítói finanszírozás helyett utófinanszírozás) a támogatási előleg értéke 2 500 millió forint volt 2016-ban. A tűzoltógépjármű gyártás nettó árbevétele 2016. évben 3 754 millió forint volt, amely a Társaság teljes árbevételének 69%-át tette ki.

A Társaság 2016 első félévében ellátta a BM OKF és szervezetei eszközeinek felújítási és szerviz tevékenységét is, majd a 2015. évben alakított LEK Kft. elnyerte a felújítási és szerviz tevékenységek ellátására az BM OKF által kiírt közbeszerzési eljárást, így a BM HEROS Zrt. ezen tevékenységeket 2016. június 30. napjával befejezte. Gépjármű-javításból a Társaságnak 2016. évben 773 millió forint bevétele származott.

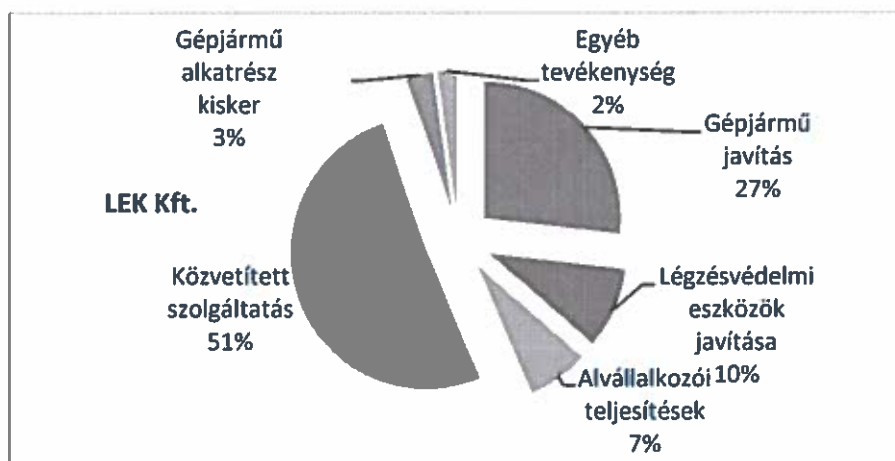
A LEK Kft. is kereste a bevételek növelésének lehetőségeit, pl. irodabútorokat adott bérbe¹⁴ három éves, önköltségszámítással alátámasztott, gazdaságilag előnyös szerződés alapján.

A Társaságok bevételeinek 2016. évi megoszlását a következő ábrák mutatják.

¹³ 9-39/2016. számú Határidős Adásvételi Szerződés – a KEHOP 1.6.0-15-2015-00001 Projekt: katasztrófavédelmi rendszerek fejlesztése keretében tűzoltó gépjárművek gyártása és szállítása.

¹⁴ Szerződés az Óbudai Egyetemmel. Dátum: 2015.12.15.

A költségek között legnagyobb tétel az anyagköltség (a Társaság esetében 2 660 millió forint), amely a megrendelések növekedése következtében közel háromszorosával növekedett 2015. évhez képest.

Az igénybevett szolgáltatások 527 millió forintot tettek ki, a felújító-szerviz tevékenység LEK Kft.-nek való évközi átadása következményeként.

A személyi jellegű ráfordítások összege 530 millió forint volt 2016-ban.

5.2. Létszám- és bérgazdálkodás

A Társaság 2016. évi átlagos statisztikai állományi létszáma 81 fő, a LEK Kft.-nél 42 fő volt.

Mindkét gazdálkodó rendelkezik Szervezeti és Működési Szabályzattal (a továbbiakban: SZMSZ) és erre épülő Munkaügyi szabályzattal. A két műszakos munkarend bevezetésével a Társaságnál ez utóbbit módosították.

A társaságok működésében a **szakképzett humánerőforrás hiány** jelent problémát: a jelentkezők alacsony száma, a fizetési lehetőségek korlátot szabnak a megfelelő szakmai színvonalú dolgozók felvételére annak ellenére, hogy a Társaság által biztosítható munkabérek a törvényi minimum dupláját is meghaladták.¹⁵

A személyi juttatások alakulása a következő volt 2016. évben:

2016. év	HEROS Zrt.	LEK Kft.
Bruttó átlagbér (Ft/fő/hó)	365 605	299 720
Ebből fizikai (Ft/fő/hó)	267 245	276 842
Egyéb juttatások		
Étkezési utalvány (Ft/fő/hó)	15 000	15 000
Iskolakezdési támogatás (Ft/iskoláskorú gyermek/év)	30 000	30 000

Vezetői, illetőleg meghatározó pozícióban foglalkoztatott munkavállalók esetében az ellenőrzés **jelentős fluktuációt** tapasztalt a vizsgált időszakban:

¹⁵ 454/2015 (XII.29.) Kormányrendelet 2.§ (1) – (2) bekezdései szerint 2016-ban a minimálbér 111 000 Ft/hó, a garantált bérminimum pedig 129 000 Ft/hó volt.

Változások a vizsgált időszakban	Régi	Időpontig/Időszakban	Új	Időponttól
HEROS Zrt.				
Vezető kontroller	Horváth Szabolcs Zoltán	2016.05.22	Nyitrai Bencze Dóra	2016.08.01
Kp. szervízvezető nyugat-mo.ter.szerv	Bányavári Péter	2016.04.05		
Kp.szervízigazgató kelet-mo.szervízve:	Kapu Tibor	2016.03.31		
Logisztikai vezető	Szentesi György	2016.03.31		
Légvédelmi szervízvezető	Velki Gyula János	2016.03.31		
Belső ellenőr	Urbán Tamás	2016.07.17	Daubner Szilvia	2016.10.03
Termelési igazgató	(2015 nyarán ment el az előző)		Jeney Zsolt Péter	2016.01.15
Gazdasági és koordinációs igazgató	Mészárosné Peredy Gabriella	2016.10.31	Haraszi Gabriella	2017.02.01
Számviteli csoportvezető			Georgiev-Bók Erika	2017.01.23
LEK Kft.				
Ügyvezető Igazgató	dr. Iskum Miklós	2016.05.20	Horváth Szabolcs Zoltán	2016.05.23
Logisztikai vezető	Szentesi György	2016.04.01-10.14		
Légvédelmi szervízvezető	Velki Gyula János	2016.04.01-12.31		
Kp. szervízigazgató - kelet-mo. ter. szervízvezető			Kapu Tibor	2016.04.01

A társaság vezetése a „Megfelelő dolgozók, vezetők, a megfelelő helyekre” program keretében 17 főre kiterjedő változtatást hajtott végre, az irányítási rendszerben bekövetkezett változashoz, a növekedési pályához való alkalmazkodási képességhez, valamint a munka intenzitásának változásához kapcsolódóan.

Végkielégítésre az összes távozó munkatárs vonatkozásában összesen 1 473 790 forint kifizetésére került sor a BM HEROS Zrt.-nél 2016-ban. A végkielégítés „leghosszabb” alapja 3 havi bér volt.

Az ellenőrzés nem vizsgálta közvetlenül az egyes személyi változások eredményességét, azonban a társaságok nyereségének 2016. évi növekedése a változtatásokat igazolni látszik.

Mindazonáltal az ellenőrzés által egyedileg vizsgált személyi változások¹⁶ esetében hiányolta az SZMSZ és Munkaügyi szabályzatok által előírt munkakör átadás-átvétel szabályszerű dokumentálását, mivel azt az érintettek bemutatni nem tudták. Az átadás-átvételi dokumentáció elkészítését akadályozta, hogy előfordult több hónapos „hézag” a távozó régi (munkakört átadó) és a felvett új (munkakört átvevő) munkavállaló esetében. **Státuszriportot** a folyamatban levő ügyekről azonban ezekben az esetekben is hasznos készíteni.

A vezető állású munkavállalók a Társaságnál (vezérigazgató, gazdasági igazgató, termelési igazgató) 20%-os prémiumjuttatásban részesültek 2016. évben, amely kifizetés összesen 3 971 ezer forintot tett ki. **Teljesítménymenedzsment rendszer** azonban nem működött, az ellenőrzés részére feladat kiírásokat és kiértékeléseket 2016. évre vonatkozóan a vezetők nem tudtak bemutatni.¹⁷

Az ellenőrzés a prémiumfeladatok kitűzésére nem tesz javaslatot, mivel 2017. évre vonatkozóan mindegyik vezető részére megtörténtek a kiírások.

Ugyanakkor megállapította az ellenőrzés, hogy a 2017. évben **kitűzött feladatok teljesülése nem feltétlenül a menedzsment intézkedéseitől függ**: ha a tulajdonosi jogkörgyakorló döntése alapján a megrendelések száma csökken, a társaság menedzsmentjének az **eredményesség fenntartása**, a gazdaságos működés biztosítása érdekében a működési költségek csökkentésére, esetleg a létszám csökkentésére kell megfelelő intézkedéseket tenni.

¹⁶ LEK Ügyvezető igazgató, Belső ellenőr, Gazdasági és koordinációs igazgató, Termelési igazgató.

¹⁷ A vezérigazgató munkaszerződésében a tulajdonosi jogokat gyakorló BM OKF szerepeltette azt a feltételt, miszerint csak pozitív eredmény esetén fizethető prémium.

A gazdasági és koordinációs igazgató 2017. évi prémiumának 30 %-a az 1,4 milliárd forintos tökeemelést elrendelő Korm. határozat végrehajtásához kapcsolódik, azonban annak időbeni elhúzódása miatt az eredményes (különösképpen határidőre történő) végrehajtására nincs ráhatása. Ugyanígy a LEK Kft. ügyvezetőjének prémiuma is a mentőautó gyártás kapacitás kialakításához, a gyártócsarnok létesítéséhez kapcsolódik, amelynek forrása még nem állt rendelkezésre a helyszíni ellenőrzéskor, átutalására 2017. augusztus 18-án került sor.

Az ellenőrzés **javasolja** olyan prémiumfeladatok kitűzését, amelynek eredményességére a vezetőnek közvetlen ráhatása van.

A HEROS Zrt. vezérigazgatójának 2017. évi prémiumfeladatainak módosítására a 2/2018. (03. 01.) számú Alapítói Határozattal – jelen ellenőrzést követően – került sor.

6. A kétvállalatos működési modell bevezetése és gazdaságossága

A LEK Kft. ténylegesen 2016. félévkor kezdte meg működését, adózás előtti eredménye a vizsgált időszakban 28 513 ezer forint volt.¹⁸ A tendencia vizsgálata a rövid működési időszakra tekintettel még nem lehetséges.

A LEK Kft. bevételeinek több mint fele (489 168 ezer forint) közvetített szolgáltatásból, a tűzoltó gépjárművek javítását és karbantartását végző vállalkozók (szervizhálózat) teljesítéséből származott. A közvetített szolgáltatásokhoz kapcsolódó költségek 413 583 ezer forintot tettek ki, amely mutatja a választott megoldás 75 585 ezer forint értékű eredményességét (általános költségek nélkül). **A szervizhálózat kialakításával – beruházási források megkímélésével – azonnali árbevételeket lehetett realizálni, továbbá a szolgáltatás minőségében javulást jelent, hogy nem kell nagy távolságokra elszállítani a hibás járműveket.**

Megállapítható, hogy a kétvállalatos működési modell igazolta a gazdasági koncepció létjogosultságát: a korábban veszteségesen működtetett szerviztevékenység pozitív eredménnyel és jobb ügyfél kiszolgálási feltételekkel működött 2016. évben. A kétvállalatos modell bevezetése – az ellenőrzés időpontjáig elért eredmények alapján – sikeresnek mondható.

2017. évtől a LEK Kft. tevékenysége tovább bővül. Az Országos Mentőszolgálat (a továbbiakban: OMSZ) által 2016-ban meghirdetett **„Mentőgépjárművek országos szervizelése és karbantartása”** tárgyú közbeszerzési eljárás során a legjobb ajánlatot adta és ennek eredményeképpen a szerződés aláírására 2017. február 10-én került sor.

Az OMSZ 2016. december 30-án az Európai Unió hivatalos közbeszerzési portálján jelentette meg a **„169 C-típusú hátsókerék meghajtással rendelkező mentőgépjármű beszerzése”** tárgyú közbeszerzési eljárását, amelyet a LEK Kft. nyert közösen a magyarországi telephellyel rendelkező finn Profile Vehicles Oy (a továbbiakban: **Profile**) társasággal. A szerződés aláírására 2017. április 10-én került sor. A mentőautók gyártása-összeszerelése során végzendő munkák megosztásáról megállapodás született a LEK Kft. és Profile között. Az összeszerelés az ellenőrzés időszakában a Profile telephelyén folyt.

¹⁸ A 2017. évi üzleti terv 37 569 ezer forint adózás előtti eredményt tartalmaz.

A Társaság tevékenységének bővüléséhez járul hozzá a 1120/2017. (III. 17.) Korm. határozat¹⁹ végrehajtásával biztosítandó **1 400,0 millió forintos tőkeemelés, amely 624 darab mentőgépjármű gyártásának feltételeit teremti meg.** A forrás biztosítása a Korm. határozat szerinti 2017. március 31-i határidőre nem történt meg, ami a gyártási munkák beindulását késleltette. Az 1 400,0 millió forint 2017. augusztus 18-án került a Társaság bankszámláján jóváírásra, a tőkeemelés cégbejegyzése az ellenőrzés időszakában volt folyamatban.

Megállapította az ellenőrzés, hogy a „profiltisza” működés (gyártó és javító kapacitás/költségek transzparens szétválasztása) a mentőautók gyártásának LEK Kft.-ben történő megvalósulásával már nem áll fenn.

7. A kapacitás kihasználtsága, az alvállalkozók bevonásának indokoltsága

A BM HEROS Zrt. és a LEK Kft. is folyamatosan figyelemmel kíséri a kapacitás kihasználását, amelyet a ledolgozható és a ténylegesen ledolgozott munkaórák %-os arányával mérnek. Ezek a mutatók a következőképpen alakultak a vizsgált időszakban:

százalék		
Időszak	HEROS Zrt.	LEK Kft.
2016. év	83,28	83,21
2017. I. név	78,14	77,11

Megállapítható, hogy a 2017. januári 80% alatti mutatók kivételével (amelyet az év eleji egyhetes leállás indokol) megfelelően magas a kapacitás kihasználtsága.

Az országos javító hálózat kiépítését – alvállalkozók bevonását - két tényező indokolta: a meghibásodott gépjárművek közeli szerviz-elérhetősége, valamint a központ létszámbővítésének elkerülése. A bevont vállalkozók a BM OKF által megadott vállalkozói listából kerültek kiválasztásra az alkalmassági és elérhetőségi szempontok figyelembe vételével, egyenkénti helyszíni ellenőrzés/bejárás után. Megjegyezzük, hogy az alvállalkozói megállapodások között vannak 2012-2013. dátummal megkötött szerződések, amelyek tartalma, árai felülvizsgálatot indokolhatnak.

Javasoljuk a hatályos vállalkozói szerződések felülvizsgálatának ütemezését és elvégzését.

A 6. pontban bemutattuk, hogy az országos szervízhálózat kiépítése alvállalkozókkal gazdaságilag jó döntés volt, és az ügyfelek elégedettsége is javult (lásd 12.3. pont.).

Az ellenőrzés időszakában folyamatban volt a hatályos vállalkozói szerződések és azok legfontosabb tartalmi elemeinek felvitele a NAVISION rendszerbe. Az adatbázis rögzítése után ez jelentős előrelépés lesz a szerződések egyszerű (Excel) nyilvántartásánál, ami 2016-os évben állt rendelkezésre.

8. Közbeszerzések lebonyolítása

A Társaság beszerzési tevékenysége – a tűzoltó-fecskendők gyártásával **lényegében közfeladat végrehajtásához járul hozzá** – a közbeszerzésekről szóló a 2015. évi CXLI. törvény (továbbiakban: Kbt.) hatálya alá tartozik. A vizsgált időszakban a különböző

¹⁹ 1120/2017. (III. 17.) Korm. határozat az Országos Mentőszolgálat mentőjármű ellátásának és a mentőautók hazai gyártásának megvalósításáról.

mértékben, de folyamatosan változó (2 év alatt 8 módosítás) jogszabály alapján a társaság beszerzései és a beszerzésekhez kapcsolódó adminisztratív terhek megnehezítették a folyamatos tevékenység biztosítását. Tendenciaként rögzíthető, hogy az eljárásokra vagy nem érkezett megfelelő ajánlat, vagy ha igen, akkor olyan hiányosságokkal, amelyeket a jogszabály értelmében nem, vagy csak jelentős időbeli késedelemmel lehetett pótolni. A megismételt, illetőleg újraindított eljárások miatt többször került veszélybe az alapanyag ellátás.

Az alapanyagok beszerzését a közbeszerzési eljárásokon kívül egyéb megoldással próbálták kezelni, mivel az anyaghiány magas szintű kockázatot jelent és a gyártási tevékenység leállítását, illetőleg szüneteltetését is okozhatta volna. A kockázat kezelésének eseti jellegű megoldása volt a szükséges az alapanyagok és alkatrészek LEK Kft.-től való kölcsönadási szerződésekkel²⁰ történő biztosítása, de a probléma hosszabb távon joghatályosan csak a nagyobb összegű, hosszabb időtávot lefedő keretszerződések megkötésével oldható meg. Mind az anyaghiány, mind pedig a „kölcsönszerződés” megoldás jelentős kockázatot hordoz, mert a „szívességi kölcsön” jellegű szerződések²¹ egyfelől a közbeszerzési jogszabályok megkerülése, másfelől egyes adójogszabályok eltérő értelmezése miatt lehetnek aggályosak. A Ptk. ugyan nevesít ilyen megoldást a 6. könyv LIII. fejezetében, de ez alapvetően a pénzkölcsön szerződésekről szól.²² A helyettesíthető dolgok átadása ebben az esetben egyértelműen értékesítésnek minősül, hiszen a kölcsön kapott (nyers)anyagokat a Zrt. felhasználja, illetőleg beépíti.²³

Ezt egyébként a szerződésnek a társaságoknál történő könyvelése is tükrözi (számla – adótartalom kifizetése – helyesbítő számla stb.). Az ellenőrzés rendelkezésére bocsátott szerződés a helyettesíthető dolgokat²⁴ (anyagokat) csak mellékletben sorolja fel, hozzájuk kapcsolt értéket nem közöl,²⁵ ezáltal a számla kiállítása sem transzparens, elszámolása pedig nem kockázatmentes. Ha egy adott évben több „szívességi kölcsönszerződés” készül és a piaci árakat figyelembe veszik, akkor a helyettesíthető dolgok átadásával sérülhet a Kbt.

²⁰ 9-34/2017 "szívességi" kölcsönszerződés a BM HEROS Zrt. és a BM HEROS LEK Kft. között 18 féle alulemezről.

²¹ Ptk. 6:388. § [Szívességi kölcsön].

Az adós nem köteles kamat és egyéb díj fizetésére, ha ezt a felek kifejezetten kikötötték, vagy ha a szerződés céljából vagy az eset körülményeiből ez következik.

²² Ptk. 6:383. § [Kölcsönszerződés].

Kölcsönszerződés alapján a hitelező meghatározott pénzösszeg fizetésére, az adós a pénzösszeg szerződés szerinti későbbi időpontban a hitelezőnek történő visszafizetésére és kamat fizetésére köteles.

²³ Áfa. tv. 14. §. (1) Ellenérték fejében teljesített szolgáltatásnyújtás az is, ha az adóalany a terméket vállalkozásából időlegesen kivonva, azt saját vagy alkalmazottai magánszükségletének kielégítésére vagy általában, vállalkozásától idegen célok elérésére ingyenesen használja, illetőleg azt másnak ingyenesen használatba adja, feltéve, hogy a termék vagy annak alkotórészeinek szerzéséhez kapcsolódóan az adóalanyt egészben vagy részben adólevonási jog illette meg.

²⁴ Ptk. 6:389. § [A kölcsönszerződés szabályainak megfelelő alkalmazása].

(1) A kölcsönszerződés szabályait kell megfelelően alkalmazni akkor is, ha a hitelező nem pénzt fizet, hanem más helyettesíthető dolgot az adós tulajdonába ad úgy, hogy az adós a szerződésben meghatározott későbbi időpontban ugyanolyan fajtájú, minőségű és mennyiségű dolognak a hitelező tulajdonába adására köteles. Ebben az esetben kamaton a kölcsönadott dolog átadáskori piaci értékének alapulvételével, a kamatszámítás szabályai szerint kiszámított díjat kell érteni.

²⁵ Áfa. tv. 66. §. (2) Az adó alapját pénzben kifejezve, a termék, szolgáltatás szokásos piaci árán kell megállapítani.

Áfa tv. 67. § (1) Az ellenérték helyett a szokásos piaci ár az adó alapja abban az esetben, ha a termék értékesítése, szolgáltatás nyújtása nem független felek között történik...

"egybeszámítási szabálya"²⁶ is, továbbá a szerződésbeli és a leszámolt anyagok eltérő volta miatt a készletek leltár pontossága sem lesz biztosított.

Az ellenőrzés tudomásul veszi a társaság működéskéességének megőrzése érdekében tett erőfeszítések indokoltágát, de a választott megoldást nem tartja kockázatmentesnek.

Az ellenőrzés javasolja az anyagfelhasználás előzetes felmérését és ehhez kapcsolódóan a közbeszerzési eljárások alapján keretszerződések megkötését.

A társaság – folyamatosan – rendelkezik hatályosított beszerzési és közbeszerzési szabályzattal, valamint külön közbeszerzési és beszerzési felelősökkel.

A vizsgált időszakban a BM HEROS Zrt. összesen 29 közbeszerzési eljárást indított.²⁷ A 6 folyamatban lévő leszámítva, 14 volt eredményes, amelyek alapján 7 szerződést kötött a közbeszerzési eljárásban nyertes szállítókkal. 7 esetben az eljárás eredménytelenül zárult, további 2 eljárás jogorvoslati szakban van, tehát a közbeszerzési kötelezettség miatt 50% alatti volt a sikeres beszerzések lehetősége.

A közbeszerzések szakszerű lebonyolítása külső tanácsadó cégek bevonásával valósult meg:

- Lucsik és Társa Tanácsadó és Oktató Kft.
- PROVITAL Fejlesztési Tanácsadó Zrt.
- JURATIO Zrt. valamint a PROCURA CONSULTING Üzleti, Pályázati és Közbeszerzési Tanácsadó Kft., amelyek közreműködése ellenére sem lehetett folyamatos és sikeres beszerzésekről beszámolni.

9. A társaság vagyoni helyzetének, valamint követelés- és kötelezettség állományának alakulása

Mind a BM HEROS Zrt. mind pedig a LEK Kft. rendelkezik az éves beszámolót alátámasztó fizikai illetőleg könyvi leltárt bemutató dokumentációval. Az eszközök összetétele a társaságok esetében a következő volt:

adatok ezer forintban

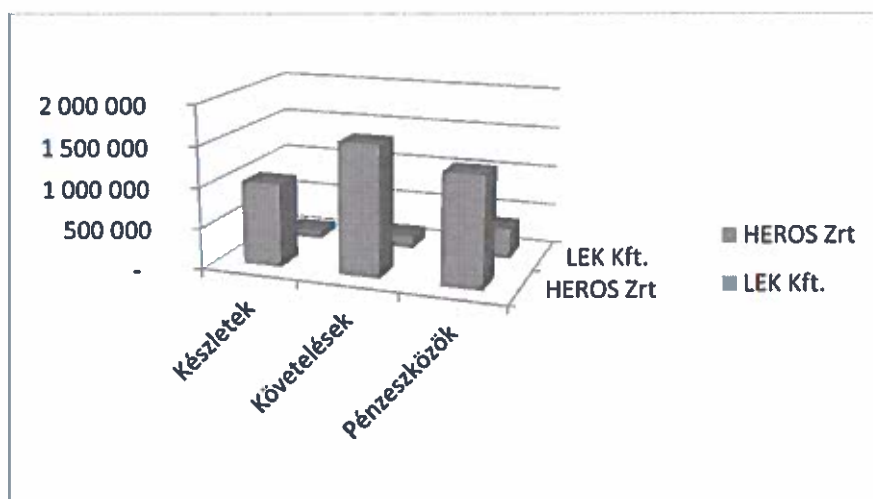
Mérleg-sor	Megnevezés	BM HEROS Zrt. 2016.12.31		LEK Kft. 2016.12.31	
		Összeg	Részarány	Összeg	Részarány
A	Befektetett eszközök	628 620	13,6 %	32 282	4,8%
B	Forgóeszközök	3 979 901	86,1 %	612 723	95%
C	Aktív időbeli elhatárolások	16 002	0,3 %	1 079	0,2%
	Összesen	4 624 523	100,0 %	646 084	100,0%

Az eszközökön belül legnagyobb részarányt mindkét társaságnál a forgóeszközök képviselték. A forgóeszközök állománya, összetétele 2016. december 31-én a következő volt:

²⁶ Kbt. 19. § (1) Tilos a becsült érték meghatározásának módszerét e törvény megkerülése céljával megválasztani.

(2) Tilos a közbeszerzést oly módon részekre bontani, amely e törvény vagy e törvény szerinti uniós értékhatárt elérő vagy meghaladó becsült értékű beszerzésekre vonatkozó szabályai alkalmazásának megkerülésére vezet.

²⁷ T. Zoltán közbeszerzési vezetővel készített interjú 2017.06.02.

A készletállomány felmérése leltározással mindkét társaságnál megtörtént. Az év végi **leltáreltérések magas összegűnek tekinthetők**, ami feltételezhetően a NAVISION integrált vállalatirányítási rendszer bevezetésével kapcsolatos nyilvántartási hibákkal függ össze. A készletérték pontos felmérésére 2017. évben két soron kívüli leltár elrendelésére került sor. A leltáreltérések a NAVISION támogató funkciójának javuló alkalmazásával egyre kisebb értéket mutattak, amely pozitív tendenciát jelez, az ellenőrzés erre vonatkozóan további javaslatot nem tesz.

A Társaságnál hatályos SZAB 10-01 számú leltározási szabályzat 5.2.2. pontja szerint a készletek leltározásának előkészítése során **el kell különíteni a csökkent értékű és selejtes készleteket**. Gondoskodni kell a leltárt megelőzően ezek leértékeléséről, illetve selejtezéséről, az előírásoknak megfelelő eljárás lefolytatásáról.

Ezzel szemben 2016. évben **nem került sor értékvesztés elszámolására**. Az indokoltság vizsgálatára, illetőleg döntésre vonatkozó dokumentum nem készült.

Hasonlóképpen **selejtezés sem volt** 2016. évben, vezetői tájékoztatás szerint ennek oka az előző (2015.) évben elvégzett nagy volumenű selejtezés volt.

Az ellenőrzés **javasolja**, hogy az eszközök valós értékének megállapítása érdekében a Számtv. 46. §. (4)²⁸ bekezdésének megfelelően minden évben kerüljön sor az eszközök értékének felmérésére, annak alapján pedig az indokolt mértékű értékvesztés elszámolására.

A **pénzeszközök magas állománya** a folyamatban levő tűzoltó fecskendő gyártásra kapott vevői előleg összegére vezethető vissza. Az ellenőrzést megelőző évben (2015.) még likviditási gondok merültek fel, amelynek áthidalására 900 millió forint banki forgóeszközhitel felvételére került sor²⁹. A hitel összege a vizsgált időszakban (2016.) visszafizetésre került.

A **követelésállomány** év végén a Társaságnál 1 602 336 ezer forintot, a LEK Kft.-nél 148 387 ezer forintot tett ki. A vevőkövetelések „korosított” állományát vizsgálva megállapításra

²⁸ Számtv. 46.§. (4) *A mérlegben kimutatott eredmény meghatározásakor, a mérlegtételek értékelése során figyelembe kell venni – az 52–56. §-ban foglaltak alapján – minden olyan értékcsökkenést, értékvesztést, amely a mérleg fordulónapján meglévő eszközöket érinti, és amely a mérlegkészítés időpontjáig ismertté vált.*

²⁹ 23/2015. (09. 23.) sz. Alapítói Határozat alapján az MKB Bank Zrt.-től. 2015. évben a BM HEROS Zrt. nem tartozott a stabilitási törvény hatálya alá, a hitelfelvétel szabályosan történt.

került, hogy a BM HEROS Zrt.-nél két vevőkövetelés 365 a napot meghaladja (Audi Hungária Zrt.: 1 006 772 forint, valamint a Himalaya-Autó kereskedelmi és Szolgáltató Kft: 6 985 000 forint). Az egy éven túli követelésekre – bár összegük jelentős – **értékvesztés nem került elszámolásra.**

Vezetői indoklás szerint a számviteli politikával összhangban egyedi értékelést végeztek, és mivel mindkét partnerrel folytak az egyeztetések, nem történt értékvesztés elszámolás 2016. évben. Amennyiben a tárgyalások 2017-ben sem vezetnek eredményre – tájékoztatás szerint – az év végén értékvesztés elszámolására kerül sor.

A LEK Kft. esetében az **összesített vevőegyenleg év végén két vevő esetében negatív**, amely egyenlegeket (vevői túlfizetéseket) szükséges lett volna átvezetni a kötelezettségek közé. Az ellenőrzés részére adott tájékoztatás szerint 2017. év végén a vevői egyenlegek vizsgálatára kiemelt figyelmet fognak fordítani és szükség esetén az átvezetés, mérlegben való átsorolás, meg fog történni. A LEK Kft.-nek a 2016. év végén nem volt egy éven túli nyitott követelése.

Mindkét társaság tőkeösszetétele javuló tendenciát mutat a vizsgált időszakban: a BM HEROS Zrt. korábbi veszteségei az eredménytartalékot lecsökkentették (mínusz értékre), következésképpen 2015-ben a saját tőke értéke a jegyzett tőke alá süllyedt. A tendenciát sikerült megfordítani, a 2016. évi adózott eredmény értékének jelentős növelésével a saját tőke a jegyzett tőke értékét meghaladja, így a **Társaság helyzete tőkeösszetétel vonatkozásában stabilizálta vált.** 2017. évben – ha az eredmények terv szerint növekednek – a saját tőkén belül az eredménytartalék is pozitív lesz. A LEK Kft. rövid működési időszaka alapján eredményesnek tekinthető, ahogy az a lenti táblázatban is látható.

adatok ezer forintban

	HEROS Zrt.		LEK Kft.	
	2015.12.31	2016.12.31	2015.12.31	2016.12.31
Saját tőke	790 801	947 903	25 067	50 280
Jegyzett tőke	870 000	870 000	25 000	25 000
Eredménytartalék	- 93 296	- 79 199	0	67
Adózott eredmény	14 097	157 102	67	25 213

Az ellenőrzés vizsgálta a társaságok **kötelezettségállományán** belül a „korosított” szállítói állományt, amely a tartozások fennállásának időtartamát, a társaságok fizetőképességét és pénzügyi fegyelmezt mutatja.

A Társaság év végi szállítói kötelezettség állományának 91,1%-a (990 036 ezer forint) 30 napon belüli lejáratú, mindössze 0,2% (1 664 ezer forint) 2016. szeptember előtti. Fizetési fegyelme jó. Az összesített szállítói egyenlegeket vizsgálva két szállító esetén volt nagyobb túlfizetés (tartozik egyenleg), az összegek mindkét szállító esetében 2017 elején rendezésre kerültek. Mindazonáltal a számviteli szabályok szerint az éves zárasi folyamatokban a két tételt **szükséges lett volna átsorolni** a követelések közé.

Javasolja az ellenőrzés az éves zárlati munkák során a rendező tételek maradéktalan elvégzését, különös tekintettel a vevői és szállítói állományra.

A LEK Kft. szállítói kötelezettségállományának 66,8%-a (213 409 ezer forint) 30 napon belüli. A kötelezettségének a 8%-a esik a 2016. szeptember 01. előtti időszakra (25 582 ezer forint), amely szinte teljes egészében az anyavállalattal szembeni tartozás.

10. Adatok védelme, közzétételi kötelezettség teljesítése

A Társaság nem kezel minősített és szenzitív adatokat. Rendelkezik belső intranettel is, továbbá rendelkezik hatályos informatikai szabályzattal. A Társaság működésével és működtetésével összefüggő adatok a rendszerből a jogosultak számára hozzáférhetőek.

A BM HEROS Zrt. a közérdekű és a közérdekből nyilvános adatoknak *(a továbbiakban együtt: közérdekű adat)* történő közzétételére vonatkozó kötelezettségét a vonatkozó jogszabály³⁰ alapján a Társaság honlapján³¹ nagyobb részben teljesíti. A honlapon mind az alapító társasággal, mind a leányvállalattal összefüggő, az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (továbbiakban: Info tv.) által előírt főbb adatok megtalálhatóak *(társaságok, tevékenységek, közérdekű adatok stb.)* azonban ezek hiányosak³² és a honlap frissítése sem rendszeres.³³

Az ellenőrzés javasolja a honlap adatainak rendszeres felülvizsgálatát és a szükséges javítások, pontosítások elvégzését.

11. Beruházások állománya, értékcsökkenési leírás elszámolása

A BM HEROS Zrt. és LEK Kft. 2016. évben – beszámolójuk alapján – beruházást nem valósítottak meg. A LEK Kft. 7 643 ezer forint beruházásra adott előleg állományt mutatott ki éves beszámolójában, amelyek a Flóri-Team Kft-nek 4 463 ezer forint infrafűtés kiépítésére és a Kuhn Rakodógép Kft.-nek 3 000 ezer forint elektromos targoncára fizetett előlegek összege.

Az ellenőrzés vizsgálta az értékcsökkenés elszámolását. Megállapította, hogy a Társaságnál a Számtv. szerinti elszámolás éves szinten összesítve 13,4 millió forinttal alacsonyabb, mint a társasági adó szerinti értékcsökkenés összege, amely a műszaki és egyéb járművek esetében meghatározott maradványértékekre vezethető vissza. A LEK Kft.-nél az eltérés minimális (13 ezer forint), tendenciájában azonos az anyavállalatéval. A vizsgált minta alapján hibát nem tárt fel az ellenőrzés.

12. Vállalatirányítás, belső kontroll és minőség-ellenőrzés

12.1. Új vállalatirányítási rendszer bevezetése

A BM HEROS Zrt. 2012. május 1. óta a SekaSoft Kft. által fejlesztett Vfp Capital ERP rendszert alkalmazta, amelynek továbbfejlesztési lehetőségei nem biztosították a korszerű, vezetői döntéseket naprakészen támogató, transzparens, hiteles adatokat biztosító, többvállalatos működési modellt is támogató integrált vállalatirányítási rendszerrel szembeni elvárásokat.

³⁰ az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (Info tv.).

³¹ bmheros.hu

³² Pl. ügyvezető személyére vonatkozóan, valamint az éves beszámolókkal kapcsolatos dokumentáció.

³³ Az ellenőrzés során több pontatlanságot találtunk; az állásajánlatok esetében a banner (2017.02.03.) lejárt ajánlatokat hozott fel (Profession.hu), a jogorvoslati kérelem esetében nincs utalás, noha Kbt. eljárások is történtek, a vállalat vezetése esetében a LEK Kft FB vezető változott, stb...).

A Társaság megvizsgálta a piacon jelentős referenciával rendelkező integrált rendszereket, és a NAVISION rendszer mellett döntött, 2016. január 1-i bevezetéssel.

A NAVISION rendszer bevezetése - a támogató partnerek visszalépései miatt - sok nehézséget okozott. Az első bevezetést-támogató partner (Ecobit Kft.) szerződéses kötelezettségeinek nem tudott eleget tenni, ezért vele 2016. június 30. napjával szerződést bontott a BM HEROS Zrt. Ezt követően 2016. július 1. napjával a Devit Kft.-vel kötöttek bevezetés-támogatói szerződést. Mivel a Devit Kft. lehetőségeit is meghaladta a szerződés feladatok teljesítése, ez a szerződés 2016. szeptember 30. napjával megszűnt. 2016. október 1-től a támogatói, fejlesztői feladatokat a Récia Kft. vette át. Támogatásával a felmerült problémák megoldódtak és a 2016. évi könyvelés sikeresen lezárult mind a BM HEROS Zrt. mind pedig a LEK Kft. esetében.

Az új irányítási rendszer bevezetési nehézségeinek következményei az alábbiak voltak:

- 2016-ban csak két évközi jelentés készült, június 20. és november 02. dátumokkal,
- a könyvelés naprakészsége nem volt biztosított,
- megbízható könyvelési adatok az éves mérleg elkészítéséig nem álltak rendelkezésre,³⁴
- a havi áfa-bevallások nem voltak megbízhatóak, emiatt a visszaigénylések sem működtek, aminek következtében év közben a Társaság esetében 422 millió forint, a LEK Kft. esetében pedig 14 millió forint visszaigénylése maradt el. A befizetendő pozíciós hónapokban az áfa befizetése megtörtént.

Bevállás szerint	HEROS Zrt.		LEK Kft.	
	Hó (db)	Összeg (Ft)	Hó (db)	Összeg (Ft)
Befizető	5	- 1 290 184 517	5	- 110 467 233
Visszaigénylő	7	421 779 771	7	13 487 645
Különbség (+/-)		- 868 404 746		- 96 979 588

- a készletérték megállapítása, könyvelése nem volt megbízható, az év végi leltárak is nagy eltérésekkel zárultak (a Társaságnál hiány: 23,7 millió forint, többlet 32,5 millió forint), a LEK Kft.-nél 2016. november 5-i fordulónappal hajtottak végre teljes körű készletleltározást, amelynek során 5,7 millió forint leltárhiányt és 4,1 millió forint leltártöbbletet tártak fel. Ezt követően intézkedés készült a beérkező számlák kezelésére és a raktári bevételezésre, a raktári készletmozgások könyvelése pedig újra szabályozásra került.
- az éves várható adóalap (eredmény +/- korrekciós tételek) december 20-án még nem volt látható: a BM HEROS Zrt.-nél 90 millió forinttal szemben 303 millió forint, ill. a LEK Kft. esetében 17 millió forint helyett 33 millió forint, emiatt csak nagy hibával volt lehetséges elkészíteni a társasági adóelőleg-feltöltést:

³⁴ Az ellenőrzött időszakban hivatalban levő főkönyvelő 2017. június 9-én az ellenőrzés részére alábbi nyilatkozatot tette: Az MS Navision program 2016 évi bevezetése során a támogatók késlekedése, oktatási hiányosságai és a program standardok feltöltési hiányai miatt több kimenő és bejövő számla is késedelmesen került rögzítésre. Ezen ismeretünket a könyvvizsgálat során a könyvvizsgáló is megerősítette a havi főkönyvi könyvelés és az áfa analitika ellenőrzése kapcsán.

ezer forint

Társasági adó 2016	HEROS Zrt.		HEROS LEK Kft.	
	2016.12.20	2017.05.31	2016.12.20	2017.05.31
Adóalap	89 983	303 476	16 900	33 000
Társasági adó (10 %)	8 998	30 348	1 690	3 300
Előlegként megfizetve	1 739		21	
Feltöltés (adó 90%-a)	6 400		1 500	

Az ellenőrzés **megállapította**, hogy bár az új vállalatirányítási rendszer bevezetése indokolt volt, annak végrehajtása nem kellő körültekintéssel történt. A bevezetést támogató tanácsadók kiválasztása nem volt megfelelő két esetben, továbbá nem mérték fel kellőképpen a kockázatokat, amit az „éles” bevezetés okozhat.

Az ellenőrzés megítélése szerint „pilot” rendszerben és átmeneti párhuzamos feldolgozás alkalmazásával a hibák év közben kezelhetők, kiszűrhetők lettek volna.

A megállapított hiányosságokat a menedzsment az 5.2. pont szerinti személyi változásokkal kezelte. A kulcsvezető pozícióba magas szakmai felkészültséggel és vezetői gyakorlattal rendelkező kollégákat alkalmaz, ezáltal nem csak a Társaság gazdasági értelemben vett eredményessége javult, hanem az integrált vállalatirányítási rendszer bevezetése is megtörtént, továbbá a Társaság szabályzatainak naprakészsége, a gazdálkodás kontrolling és monitoring rendszere is fokozatosan javul.

Az évközi könyvelési adatok bizonytalanságai miatt az ellenőrzés **javasolja** mindkét társaság vonatkozásában

- a 2016. évi áfa és társasági adóbevallások felülvizsgálatát és önrevízióban történő rendezését az adóhatóság felé,
- a készletérték pontos megállapítása érdekében 2017. évben évközi leltárak lebonyolítását,
- a készletfelhasználás folyamatát a bevételezéstől a felhasználásig úgy kialakítani, hogy a dokumentálás és készletérték csökkenése esetén a „riasztás” funkciót a NAVISION megfelelő modulja támogassa.

12.2. Belső kontroll kialakítása

A BM HEROS Zrt. a *kormányzati szektorba sorolt egyéb szervezetek* közé tartozik, és ezért vonatkozik rá a költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet (továbbiakban: Bkr.) 1-10. §-a, amely szerint belső kontrollkörnyezetet kell kialakítani, beleértve a világos szervezeti struktúrát, átlátható folyamatokat, ahol a folyamatgazdának általános felelősségük van. A belső kontrollkörnyezet részeként belső ellenőrzési funkciót, integrált kockázatkezelési rendszert kell működtetni, valamint szabályozni kell az integritást sértő események kezelését is.

A Társaságnál 2016. évben szabályozásra került a belső ellenőrzés rendje (SZAB 13-01), 2017. év elején pedig a szervezeti integritást sértő események kezelése (SZAB 17-1), továbbá az integrált kockázatkezelési eljárásrend (SZAB 16-01), utóbbi az ellenőrzési nyomvonalak elkészítését is tartalmazza.³⁵ Az ellenőrzési nyomvonalak 2016. évben még nem álltak rendelkezésre, a folyamatgazdák és az integrált kockázatkezelési rendszer koordinálását

³⁵ Szabályzat 3. pontja: „az ellenőrzési nyomvonalak naprakészek és pontosak legyenek”.

végző szervezeti felelős kijelölése is 2017. évben történt. Az ellenőrzés során egyes felelős munkatársak nem ismerték „saját” folyamatuk **ellenőrzési nyomvonalát**, és előfordult, hogy még el sem készült (pl. beszerzési terület).

A megküldött tájékoztatás alapján - a 2017. november 6-i intézkedést követően - a **beszerzés folyamatának ellenőrzési nyomvonala is elkészült.**

A **belső ellenőrzési funkció** 2016-ban a BM HEROS Zrt.-nél nem volt teljes egészében kapacitással lefedve. Ennek oka, hogy a 2015. április 01-től foglalkoztatott belső ellenőr 2016. július 17-én – közös megegyezéssel – távozott a cégtől. Közel **három hónap kiesés** után, 2016. október 03-tól lett újra betöltve a pozíció.

Mindkét belső ellenőr rendelkezett a szükséges szakképesítésekkel.

A Társaság vezérigazgatója 2016. január 11-én fogadta el a 2016. évi belső ellenőrzési tervet, amelyben 7 ellenőrzés (5 szabályszerűségi, 1 pénzügyi, 1 rendszer) végrehajtása szerepelt. A tervet a Társaság **felügyelő bizottsága nem tárgyalta.**

2016. év vége az új belső ellenőr beilleszkedésével, a szükséges ismeretek megszerzésével, a cégadatok megismerésével, a belső szabályzatok tanulmányozásával telt. Év végéig elkészült az új Belső Ellenőrzési Kézikönyv, a 2017-2020. éveket érintő belső ellenőrzési stratégiai terv, valamint a 2017-re vonatkozó éves belső ellenőrzési terv.

2016. évben végrehajtásra került egy terv szerinti és egy soron kívüli vizsgálat, valamint két tanácsadói tevékenység.

2017-ben a **tervszerűség javulását** tapasztalta az ellenőrzés, mivel az első negyedévben már két belső ellenőrzési jelentés készült el.

A Társaság 2017. évi belső ellenőrzési terve tartalmaz olyan feladatot, amely a LEK Kft. tevékenységére vonatkozik. Ez a feladat végül nem került végrehajtásra. A LEK Kft. felügyelő bizottságának ügyrendje szerint³⁶ *amennyiben a Társaságnál belső ellenőr működik, elfogadja a belső ellenőr éves munkatervét, megtárgyalja jelentéseit, ellenőrzi az intézkedések végrehajtását. Az ügyrendnek az aktuális működést kell szabályozni, nem pedig „lehetőségeket”.*

Az ellenőrzés **javasolja** szabályozni a **belső ellenőrzési tevékenységet a LEK Kft** tekintetében (ki látja el, milyen formában).

A belső ellenőr a **Felügyelő Bizottság** ülésein – a rendelkezésünkre bocsátott jelenléti ívek alapján – nem vett részt. A BM HEROS Zrt. Felügyelő Bizottsága Ügyrendjének³⁷ 8.3. pontja szerint *véleményezi a belső ellenőr éves munkatervét... megtárgyalja a belső ellenőr által készített jelentéseket és ellenőrzi a szükséges intézkedések végrehajtását, továbbá szükség esetén külső szakértő felkérésével segíti a belső ellenőr munkáját.*

Az ellenőrzés **megállapította**, hogy a belső ellenőrzés és az Felügyelő Bizottság együttműködése nem az ügyrendnek megfelelően történt, mivel

³⁶ 7.1. pont a Felügyelő Bizottság feladatai.

³⁷ Az ügyrend elfogadása az SZMSZ szerint az alapító hatásköre. A tulajdonosi jogok gyakorlója azonban nem az alapító (BM), hanem az NGM által megbízott BM OKF.

- nem tárgyalta meg a belső ellenőrzés éves ellenőrzési tervét,
- nem tűzte napirendre a belső ellenőrzési jelentéseket,
- nem ellenőrizte az intézkedések végrehajtásának rendjét.

Javasolja az ellenőrzés, hogy a kontrollok erősítése érdekében az Felügyelő Bizottság – az ügyrendjében szabályozottaknak megfelelően – szorosabban működjön együtt a belső ellenőrzéssel.

A BM HEROS Zrt. Felügyelő Bizottsága rendelkezik munkatervvel a vizsgált időszakra vonatkozóan, a LEK Kft. Felügyelő Bizottsága azonban nem.³⁸

Javasolja az ellenőrzés, hogy a LEK Kft. Felügyelő Bizottsága – ügyrendje szerint – rendelkezzen elfogadott éves munkatervvel.

12.3. Minőség-ellenőrzési rendszer működése

A Társaság az ügyfél elégedettség mérésére, a vevői észrevételek visszacsatolására **alkalmazói fórum** rendszerét vezették be. A 2016. október 16-án megrendezett első fórum célja az új AQUADUX-X 4000 járművek üzemeltetési tapasztalatainak széleskörű megismerése volt. Ekkorra az első 25 fecskendő átadását követően már elegendő idő telt el ahhoz, hogy felhasználói tapasztalatok legyenek.

A meghívott résztvevők a gyártó BM HEROS Zrt., Rába Jármű Kft., és a BM OKF képviselőin kívül a vonulási tapasztalatokkal rendelkező megyék tűzoltóparancsnokai, műszaki tisztjei, gépkocsivezetői voltak jelen, összesen mintegy 30 fő. Az üzemeltetők előadták a járművek használata során összegyűjtött tapasztalataikat. A pozitív vélemények mellett negatív észrevételek is voltak mind a járműalváz, mind a tűzoltó felépítménnyel kapcsolatban.

A megtartott alkalmazói fórumot követően az elhangzott észrevételek **táblázatos formában összefoglalásra kerültek**, amely táblát a BM HEROS Zrt. az ellenőrzés rendelkezésére bocsátotta. A BM HEROS Zrt. és a Rába Jármű Kft. munkatársai megvizsgálták a megoldási lehetőségeket. Ezt követően intézkedés történt a **feladatok meghatározott határidőkkel és kijelölt felelősökkel történő végrehajtására**, illetve beszámoltatása érdekében rendszeres OKF-HEROS-RÁBA háromoldalú egyeztetést tartanak (2016. november 29., 2017. április 4., 2017. június 15.). Tervezetten 2017 őszén újabb alkalmazói fórumot tartanak, melynek tapasztalatai az előzőekben leírtak szerint kerül kiértékelésre.

Budapest, 2018. március 05.

dr. Micskó Erzsébet
belső ellenőr

dr. Bartos László Pál
vizsgálatvezető

Láttam:

Bordás Anikó bv. alezredes
főosztályvezető-helyettes

³⁸ A BM HEROS Zrt. FB Ügyrendjének 4.3 pontja, LEK FB ügyrendjének 8. pontja írja elő a munkaterv elkészítését.